

CYNGOR LLYFRAU CYMRU BOOKS COUNCIL of WALES

GRANTIAU CYHOEDDI SAESNEG

CANLLAWIAU CYFFREDINOL

GRANTIAU MARCHNATA

1 AMCANION

Nod y cynllun hwn yw helpu cyhoeddwr yng Nghymru i hyrwyddo llyfrau Saesneg er mwyn cynyddu gwerthiant. Bwriad grantiau marchnata yw cefnogi teitlau unigol eang o ran eu hapêl a fyddai'n elwa o gael proffil cyhoeddus uwch. Mae ymgyrchoedd cyhoedduswydd aml-deitl, wedi'u targedu'n ofalus yn gymwys am gymorth hefyd lle mae posibilrwydd amlwg o allu gwella gwerthiant teitlau penodol. Nid yw gwaith hyrwyddo cyffredinol (lle mai'r egwyddor yw hyrwyddo'r cyhoeddwr neu'r wasgnod) yn flaenoriaeth.

Mae Cyngor Llyfrau Cymru hefyd yn gweinyddu cynllun marchnata ar gyfer llyfrau Cymraeg, ac mae cynlluniau ar wahân ar gyfer hyn.

2 CYMHWYSTER

Pwy sy'n gymwys i ymgeisio?

Mae'r cynllun hwn yn agored i gyhoeddwr yng Nghymru sydd â rhaglen gyhoeddi gyson, neu sydd â chynlluniau hyfyw i sefydlu rhaglen o'r fath.

Pa lyfrau sy'n gymwys?

Gellir cefnogi amrywiaeth eang o lyfrau o dan y cynllun hwn. Mae'r rhestr ganlynol yn cynnwys y prif gategoriâu cymwys. Mae'n bosibl y gellir ariannu teitlau mewn categorïau eraill:

- os ydynt yn debygol o greu refeniw sylweddol a fydd yn galluogi cyhoeddwr i fuddsoddi yn ei raglen ysgrifennu Saesneg yng Nghymru *ac/neu*
- os oes diddordeb Cymreig sylweddol iddynt.

- Celfyddyd a Phensaernïaeth
- Cofiannau
- Llyfrau plant
- Llyfrau comics a nofelau graffig
- Coginio
- Hanes diwylliannol
- Twristiaeth ddiwylliannol (ond nid arweinlyfrau)
- Materion cyfoes
- Ffuglen
- Hanes (ond nid hanes lleol)
- Llenyddiaeth
- Cerddoriaeth, llwyfan a sgrin
- Ffotograffiaeth
- Cyfeirlyfrau
- Crefydd a materion ysbrydol
- Natur
- Chwaraeon
- Teithio

Nid yw'r categorïau a ganlyn yn gymwys i dderbyn cymorth fel arfer.

- Llyfrau cyfeiriadau, dyddlyfrau, dyddiaduron, ayb
- Creiriau ac eitemau casgladwy - canllawiau i ddefnyddwyr
- Adeiladu
- Busnes
- Crefftau'r Cartref (DIY)
- Iechyd a ffitrwydd
- Gwyliau
- Cartref a Gardd
- Hobïau
- Ieithoedd
- Y Gyfraith
- Ffordd o Fyw

- Addysg: dulliau a deunyddiau dysgu (ac eithrio ble mae'r rhain yn ymwneud yn uniongyrchol ag ysgrifennu Saesneg yng Nghymru)
- Teulu
- Arian
- Gemau a phosau
- Arweinlyfrau
- Hanes lleol
- Mapiau ac arweinlyfrau
- Hunan-gymorth
- Llawlyfrau technegol

Nid yw'r naill na'r llall o'r rhestri uchod yn gwbl gynhwysfawr. Lle bo ansicrwydd a yw gwaith yn gymwys, gofynnwn i gyhoeddwr drafod eu prosiectau gydag Adran Datblygu Cyhoeddi Cyngor Llyfrau Cymru cyn cyflwyno cais.

3 BLAENORIAETHAU A MEINI PRAWF AR GYFER CLORIANNU CEISIADAU

Bydd y ceisiadau'n cael eu cloriannu yn ôl y meini prawf a ganlyn.

Cynlluniau Llyfrau / Marchnata

Rhoddir blaenoriaeth i hyrwyddo llyfrau sydd wedi derbyn cymorth ar ffurf Blaendaliadau/Ffioedd i Awduron a Grantiau Dylunwyr. Mae'r llyfrau hyn wedi cael eu cloriannu'n barod o ran eu hapêl gref i'r farchnad ac ansawdd tebygol y cynhyrchu.

Yr ail flaenoriaeth yw cloriannu cryfder y cynllun marchnata, a gaiff ei farnu'n ôl y meini prawf a ganlyn (nad ydynt wedi eu rhestru yn nhrefn blaenoriaeth)

- rhagolygon gwerthiant a rhediadau argraffu (fel arfer bydd y rhediad argraffu cyntaf yn 2000 o leiaf, ond gall hyn amrywio yn ôl genre, awdur, cynigion marchnata, neu ffactorau eraill).
- ansawdd y dylunio a'r cynhyrchu
- ansawdd yr ysgrifennu a'r golygu
- strategaeth farchnata arloesol a rhagweithiol
- gwerth am arian
- gwerth ychwanegol : rhaid i gyhoeddwr ddangos sut y mae'r cynlluniau marchnata a gynigir yn ychwanegu at wasanaethau canolog sy'n bod yn barod ar gyfer y gwasanaeth llyfrau yng Nghymru a faint o weithgaredd marchnata y mae'r cyhoeddwr yn ei wneud ar hyn o bryd
- gostyngiadau cystadleuol.

D.S. Bwriad y cynllun hwn yw cefnogi llwyddiant masnachol teitlau. Disgwylir i deitlau a gefnogir o dan y cynllun hwn gyrraedd targed gwerthiant o 2,500 copi o fewn 18 mis. Os bydd cyhoeddwr yn methu cyrraedd y targed hwn yn gyson, bydd hynny'n cael ei ystyried mewn ceisiadau yn y dyfodol.

Lle bo digon o arian ar gael, gellir ymestyn y cynllun hefyd i gefnogi llyfrau addas eang eu hapêl a gefnogir gan Grant Llenyddiaeth Cyngor Llyfrau Cymru, teitlau a gyhoeddir gan gyhoeddwr cyllid refeniw, a theitlau eraill a diddordeb Cymreig iddynt.

Dyma ffactorau eraill allai gael eu hystyried:

Cyhoeddwr

Mewn achosion lle gofynnir am Grantiau Marchnata ar gyfer llyfrau nad oes diddordeb Cymreig penodol iddynt, rhoddir blaenoriaeth i'r teitlau hynny sy'n debygol o greu refeniw gwerthiant fydd yn cael ei ddefnyddio wedyn i gefnogi rhaglen gyhoeddi o lyfrau sy'n berthnasol i Gymru. Ystyrir y ffactorau a ganlyn felly:

- Cryfder rhestr a rhaglen y cyhoeddwr ar y pryd, yn arbennig ym maes ysgrifennu Saesneg yng Nghymru.
- Y graddau y mae rhestr y cyhoeddwr o ysgrifennu Saesneg yng Nghymru yn debygol o elwa o refeniw a gaiff ei greu gan y prosiect arfaethedig.

- Hanes gwerthiant blaenorol y cyhoeddwr (ar gyfer llyfrau sydd wedi derbyn grantiau tebyg).
- Hanes y cyhoeddwr o gadw at amserlenni cyhoeddi yn y gorffennol.

Perthnasedd i Gymru

- Lle bo bob ffactor arall yn gyfartal, rhoddir blaenoriaeth i brosiectau'n cynnwys awduron neu arlunwyr sy'n Gymry neu'n byw yng Nghymru, ac/neu lyfrau am destunau Cymreig.

4 Y GRANT

- Cyfanswm y gyllideb flynyddol ar gyfer y cynllun hwn yw oddeutu £30,000.
- Yn gyffredinol, dyfernir rhwng £1,500 i £3,000 ar gyfer pob teitl, er y gall cyhoeddwr gyflwyno angen am fwy neu lai o arian yn eu cais.

5 SUT A PHRYD I YMGEISIO

- Rhaid gwneud ceisiadau ar y ffurflen gais MG [2021] y gellir ei chael o'r cyfeiriad ar ddiwedd y ddogfen hon.
- Dylai ceisiadau gynnwys y dogfennau ategol a ganlyn:
  - rhestr gyflawn o'r teitlau Saesneg a gyhoeddwyd yn ystod y flwyddyn ariannol flaenorol ac sydd wedi'u cynllunio ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfredol, wedi'u grwpio yn ôl a ydynt wedi derbyn unrhyw fath o grant CLIC neu beidio a chan gynnwys dyddiadau cyhoeddi. Mae ffurflen ar gael ar gyfer hyn.
  - rhagolwg elw a cholled manwl ar gyfer y llyfr arfaethedig. Mae ffurflen electronig ar gael a fydd yn cyfrifo elw/colled yn awtomatig.
- Bydd ceisiadau'n cael eu hystyried gan yr Is-bwyllgor Datblygu Cyhoeddi Saesneg, sy'n cyfarfod bedair gwaith y flwyddyn, fel arfer yn Chwefror, Mai, Gorffennaf a Hydref. Fel arfer mae'r dyddiadau cau yn cael eu nodi ar wefan y Cyngor Llyfrau, neu gellir eu cael trwy ymholi yn y cyfeiriad e-bost isod.
- Ni ddyfernir grantiau'n ôl-weithredol. Dylai cyhoeddwr ganiatáu digon o amser rhwng cyfarfod yr Is-bwyllgor a'r dyddiad cyhoeddi a dechrau'r gweithgareddau marchnata/hyrwyddo a ddisgrifir yn y ffurflen gais. Os yw'n ymddangos bod gweithgareddau sydd wedi'u cynllunio'n debygol o gychwyn cyn y gwneir dyfarniad, neu o gael eu gohirio i aros am benderfyniad gan olygu na fyddant mor effeithiol, gallai'r Is-bwyllgor wrthod y cais.
- Rhaid i bob cyhoeddwr sy'n derbyn Grant Marchnata lynu wrth Amodau Cymorth Grant y cynllun hwn (gweler dogfen MG Telerau ac Amodau 2021), gan gynnwys darparu gwybodaeth lyfryddol yn brydlon a sicrhau fod teitlau sy'n derbyn cymorth grant ar gael trwy'r sianeli masnach arferol (gan gynnwys Canolfan Ddosbarthu Cyngor Llyfrau Cymru). Gofynnir i gyhoeddwr ymgyswddo gyda'r ddogfen hon cyn bwrw ymlaen â chais.

Grantiau Marchnata Wrth Gefn

Er mwyn sicrhau rhywfaint o hyblygrwydd yn y cynllun hwn mae trefn ymgeisio wahanol yn bodoli ar gyfer Grantiau marchnata wrth gefn.

- Gellir gwneud cais am Grantiau Marchnata Wrth Gefn ar unrhyw adeg er mwyn i gyhoeddwr allu manteisio i'r eithaf ar unrhyw lwyddiant annisgwyl. Rhaid i'r cyhoeddwr brofi angen a natur annisgwyl y cyfle marchnata.
- Fel arfer ar ôl cyhoeddi y bydd y cyfleoedd hyn nas rhagwelwyd yn codi e.e. er mwyn elwa yn sgil teitl yn cael hwb o'i osod ar restr fer ar gyfer gwobr, neu lwyddiant annisgwyl teitl arbennig y gellir adeiladu arno. Gallai llyfrau nad ydynt wedi'u cyhoeddi eto fod yn gymwys mewn amgylchiadau eithriadol, ond ni fyddwn yn ystyried unrhyw lansiadau neu ddiwyddiadau tebyg oherwydd dylai'r rhain gael eu cynllunio ymlaen llaw. Gallai gweithgareddau marchnata a fyddai'n dderbyniol gynnwys

gweithgaredd hyrwyddo mewn siopau ble mae angen ffi, neu weithgaredd hyrwyddo arall cysylltiedig â gwobrau llenyddol, ac ati.

- Cyfanswm y gyllideb ar gyfer y grantiau wrth gefn bach hyn fydd £5,000 y flwyddyn. Uchafswm gwerth y grantiau a ddyfernir i unrhyw gyhoeddwr unigol mewn un flwyddyn ariannol yw £1,000. Fel arfer bydd y grantiau rhwng 25%-80% o'r costau.
- Dylai cyhoeddwr sy'n dymuno gwneud cais am un o'r grantiau hyn gysylltu â CLIC yn y lle cyntaf a llenwi ffurflen gais [MG (2021)]. Fel arfer bydd penderfyniad ar gael o fewn pythefnos ar ôl i ni dderbyn ffurflen gais. Ni chaiff ceisiadau ôl-weithredol eu hystyried.

6 TALU'R GRANTIAU

Dylai'r cyhoeddwr hawlio a bydd y Cyngor Llyfrau yn rhyddhau'r grant fel a ganlyn:

- **Taliad 1:** Taliad ymlaen llaw.
Fel arfer bydd hanner y grant yn daladwy ymlaen llaw pan dderbynnir ffurflen hawlio wedi'i llenwi [CF MG (2021)].
- **Taliad 2:** Taliad Terfynol.
Telir gweddill y grant pan dderbynnir:
  - ffurflen hawlio wedi'i llenwi [GC MG (2021)];
  - copiâu cyflawn o bob anfoneb berthnasol ar gyfer y prosiect cyfan
  - adroddiad byr ar ba mor effeithiol oedd y gweithgareddau a gafodd eu cynnal (e.e. mynychu digwyddiadau, gwerthiant mewn lansiadau, ymateb i hysbysebion ac ati).
  - pedwar copi cyfarch o'r llyfr a gafodd ei hyrwyddo (bydd yr Adran Datblygu Cyhoeddi yn derbyn y rhain yn uniongyrchol o'r Ganolfan ddosbarthu, nid oes angen eu hanfon)

Noder bod yn rhaid hawlio Taliadau Cyntaf ac Olaf pob Grant Marchnata yn brydlon. Mae'r Cyngor Llyfrau'n cadw'r hawl i ddiddymu neu ostwng taliadau nad ydynt yn cael eu hawlio o fewn tri mis i'r dyddiad pryd roedd y gweithgareddau marchnata i fod i gael eu cwblhau (fel y nodir ar y ffurflen gais).

- **Taliadau Interim**
Weithiau gellir trefnu Taliadau Interim er mwyn helpu gyda'r llif arian ar brosiectau mwy. Gwneir Taliadau Interim pan dderbynnir ffurflen hawlio [CF MG (2021)] ac anfonebau priodol ar gyfer y gweithgareddau sydd wedi eu cynnal hyd yn hyn. Rhaid trefnu Taliadau Interim ymlaen llaw a'r Cyngor Llyfrau fydd yn eu gwneud yn ôl fel y gwêl yn dda.

7 NEWIDIADAU I'R CAIS GWREIDDIOL

Mae Cyngor Llyfrau Cymru yn cadw'r hawl i newid swm y grant sy'n daladwy os bydd y manylion yn y ffurflen hawlio yn sylweddol wahanol i'r wybodaeth a gyflwynwyd yn y cais gwreiddiol neu os nad yw'r cyhoeddwr yn glynu wrth amodau'r cymorth grant (MG Telerau ac Amodau Cyffredinol 2021). Rhaid i'r cyhoeddwr nodi unrhyw newidiadau i'r cais gwreiddiol ar y ffurflenni hawlio perthnasol, a dylai drafod unrhyw newidiadau sylweddol gyda'r Adran Datblygu Cyhoeddi *ymlaen llaw*. Mae'r newidiadau y mae'n rhaid cytuno arnynt ymlaen llaw yn cynnwys: newidiadau i'r llyfrau megis newidiadau o ran y cynnwys/ cyfranwyr arfaethedig; newidiadau i'r rhediad argraffu (mae gostyngiadau mewn rhediad argraffu'n cael eu hystyried yn fater difrifol iawn gan fod hwn yn ffactor allweddol y mae'r Is-bwyllgor yn seilio'i benderfyniad i ddyfarnu grant arno); newidiadau i'r gweithgareddau marchnata sy'n cael eu cynnal; newidiadau eraill sy'n debygol o gael effaith ar gyfanswm cyllideb yr ymgyrch farchnata, gwerthiant y llyfr neu botensial marchnata'r llyfr.

8 MONITRO A GWERTHUSO GWAITH A GEFNOGWYD

Bydd Cyngor Llyfrau Cymru yn gofyn i gyhoeddwr ddarparu ffigurau gwerthiant a refeniw gwerthiant wedi'u diweddarau yn rheolaidd ar gyfer teitlau sy'n cael cymorth o dan y cynllun hwn. Mae'n bosib y bydd hefyd angen copïau o adolygiadau i helpu i fonitro ansawdd. Yn y tymor hirach, rhoddir ystyriaeth hefyd i sut mae elw a wneir o'r teitlau hyn o fudd i raglen gyhoeddi fwy cyffredinol ysgrifennu Saesneg yng Nghymru y cyhoeddwr.

NODIADAU AR LENWI'R FFURFLEN GAIS (fel y cyfeirir ati ar y ffurflen)

- Categori** Nodwch beth yw Categori'r llyfr y bwriadwch ei gyhoeddi. Y cynllun dosbarthu safonol ar gyfer masnach lyfrau'r DU a marchnadoedd eraill yn yr iaith Saesneg yw cynllun Categoriâu Pynciau a Goleddfwyr Safonol Book Industry Communication (BIC) ac mae rhestr gyflawn o'r categorïau ar gael yn www.bic.org.uk/productinfo-subjectcat.html. Mae'r prif benawdau categori perthnasol fel a ganlyn, ond dylech edrych ar y rhestr gyflawn am fwy o fanylion:

A Y Celfyddydau	G Cyfeirlyfrau, Gwybodaeth ac Astudiaethau
B Bywgraffiadau a Storiâu Gwir	Rhyngddisgyblaethol
C Iaith	H Dyniaethau (Hanes, Archaeoleg,
D Llenyddiaeth ac Astudiaethau Llenyddol	Athroniaeth, Crefydd)
F Ffuglen ac Eitemau Cysylltiedig	J Cymdeithas a Gwyddorau Cymdeithasol
	W Ffordd o Fyw, Chwaraeon a Hamdden
	Y Plant, Oedolion Ifanc ac Addysgiadol
- Fformat** Dylai fformat y llyfr y bwriadwch ei gyhoeddi fod yn addas ar gyfer categori'r llyfr a dilyn yr hyn sy'n arferol yn y diwydiant (e.e. 'fformat A' (fel arfer tudalen wedi'i thorri maint 178 x 111 mm (heb wnïo)) yw fformat arferol llyfrau clawr papur ar gyfer y farchnad dorfol; 'fformat B' fel arfer maint wedi ei dorri'n 198 x 126 mm (heb wnïo)) yw'r fformat arferol i lyfrau clawr papur a ffefrir ar gyfer llyfrau nad ydynt yn ffuglen ynghyd â ffuglen lenyddol). Os ydych yn ansicr, cysylltwch gyda Chyngor Llyfrau Cymru. Ni fydd grantiau'n cael eu dyfarnu i lyfrau â fformatau amhriodol neu safonau cynhyrchu gwael.
- Dyddiad Cyhoeddi** Rhowch ddyddiad cyhoeddi llawn. Gallwch newid hwn yn ddiweddarach os bydd angen cyn belled ag y rhoddir rhybudd digonol (gweler Amodau'r Grant). Mewn achosion lle rhoddir y mis a'r flwyddyn yn unig, bydd y Cyngor Llyfrau yn defnyddio'r 15fed o'r mis fel dyddiad rhagosodedig.
- Rhagolwg Elw a Cholled** Nod y cynllun hwn yw helpu cyhoeddwr i gomisiynu neu fidio am deitlau allai greu incwm gwerthiant sylweddol. Oherwydd hynny dylid cwblhau rhagolwg elw a cholled manwl ar gyfer pob teitl fel y gall y cyhoeddwr yn ogystal â'r Is-bwyllgor Datblygu Cyhoeddi amcanu pa mor broffidiol fydd y teitl dan sylw. Mae ffurflen ar gael ar ffurf dogfen excel sy'n cynnwys cyfrifo maint yr elw'n awtomatig. Dylai'r wybodaeth gryno gael ei bwydo yn y lle iawn ar y ffurflen gais hefyd.
- Dyddiad Cychwyn a Dod i Ben** Mae'n bwysig rhoi gwybodaeth fanwl gywir a dibynadwy. Rhaid i'r cyhoeddwr gyflwyno'r hawliad am daliad olaf y grant, ynghyd â'r dogfennau ategol, o fewn tri mis i'r dyddiad dod i ben a nodir (oni bai y cytunir ar newidiadau gyda'r Cyngor Llyfrau *ymlaen llaw*).
- Perfformiad Blaenorol** Y nod yw arddangos posibiliadau gwerthiant da'r llyfr sy'n cael ei gynnig trwy gyfeirio at dystiolaeth o werthiant teitlau tebyg neu deitlau gan yr un awdur yn y gorrffennol.
- Cynulleidfa/Marchnad Darged** Mae'n bwysig arddangos gwybodaeth dda am y farchnad ar gyfer y math o lyfr rydych yn ceisio'i hyrwyddo, a dyma'r farchnad y mae'n rhaid i chi ddangos y byddwch yn ei chyrraedd trwy gynnal y gweithgareddau a ddisgrifir yn eich cynllun marchnata.
- Cynllun Marchnata** Gofalwch eich bod yn rhoi cymaint o fanylion ag sy'n bosibl gan y bydd hyn yn gwella ansawdd y cais ac yn cynyddu'r posibilrwydd y dyfernir grant. Er enghraifft, nid yw'n ddigon

cynnig y byddwch yn 'hysbysebu yn y cyfryngau priodol'; yn hytrach, dylid rhestru'r union gylchgronau (ynghyd â'r cylchrediad). Os ydych yn cynnwys digwyddiad/lansiad, rhowch fanylion lle a phryd y mae wedi'i gynllunio a disgrifiwch sut y byddwch yn sicrhau presenoldeb da a nodwch beth yw eich targed o ran presenoldeb (e.e. i gael 50 o unigolion i fynychu lansiad, trwy yrru gwahoddiadau o gronfa ddata gyfredol, hysbysebu cyhoeddus, prynu rhestrau postio ac ati). Dylid nodi'r union niferoedd a fydd yn mynychu wrth hawlio'r grant. Yn olaf, bydd cyfeirio'n berthnasol at brofiad blaenorol o drefnu gweithgareddau marchnata tebyg (a'r canlyniadau) yn helpu i gryfhau'r cais.

9. **Gwerth Ychwanegol** Mae'n bwysig fod y cyhoeddwr yn gallu arddangos gwerth ychwanegol a chefnogi'r achos dros ddyfarnu grant. Ar gyfer un o ddibenion y cynllun hwn, gellir diffinio gwerth ychwanegol fel gwella ffigurau gwerthiant, (rhoi rhagolygon gwerthiant gyda grant a heb grant), ymestyn rhediad argraffu (rhoi rhediadau argraffu gyda'r grant hwn a hebdo), gwella proffil cyhoeddus y llyfr/awdur/gyfres yn sylweddol (sut caiff hyn ei fesur?), neu ganlyniadau tebyg. Mae'n bwysig eich bod yn rhoi manylion penodol i gefnogi pob agwedd o'r gwerth ychwanegol a ddisgrifir.

Gellir cael ffurflenni cais a chyngor pellach gan:

**Adran Datblygu Cyhoeddi, Cyngor Llyfrau Cymru, Castell Brychan, Aberystwyth,
Ceredigion, SY23 2JB**

e-mail: english.grants@books.wales